

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΒΗΡΥΤΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.**

Βηρυτός, 20 Μαΐου 2024

Ενημερωτικό σημείωμα για τα επίπεδα της άτυπης οικονομίας στον Λίβανο

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα επίσημα στοιχεία που βλέπουν το φως της δημοσιότητας στον κλαδικό τύπο, η παραοικονομία στον Λίβανο, ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα της οικονομίας της χώρας, αντιπροσωπεύει το 60% του ΑΕΠ για το 2023 (*στην πραγματικότητα το ποσοστό μπορεί να υπερβαίνει το 70%*). Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στοιχεία αλλά και από την επιτόπια εμπειρία που διαθέτει το Γραφείο μας, ο Λίβανος, δυστυχώς, δείχνει να αντιπροσωπεύει το κατάλληλο περιβάλλον για την ανάπτυξη άτυπης οικονομίας, γνωστής και ως παραοικονομίας ή αδήλωτης ή παράλληλης ή «μαύρης» οικονομίας.

Εξ ορισμού, η παραοικονομία αναφέρεται σε ένα τμήμα της οικονομίας που διαφεύγει της κρατικής ρύθμισης και εποπτείας, συνεπώς πρόκειται για οικονομική δραστηριότητα εκτός νόμου. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι που ευνοούν την εν λόγω κατάσταση εδώ. Η Χώρα των Κέδρων έχει πορώδη χερσαία και θαλάσσια σύνορα. Το ένα μέρος της επικράτειάς της βρίσκεται σε πόλεμο, ενώ το άλλο βρίσκεται στη δίνη μιας πολυδιάστατης κρίσης, στην οποία η εκτελεστική και νομοθετική εξουσία είναι απούσες. Η παραοικονομία στον Λίβανο αντιπροσώπευε το 60% του ΑΕΠ το 2019, πριν μειωθεί δραστικά στο 15% το 2020 και ανακάμψει στο 60% το 2023, σύμφωνα με στοιχεία, που αποκομίσαμε από την Ένωση Βιομηχάνων του Λιβάνου (AIL). Ακόμη, η πτώση του ποσοστού της παραοικονομίας το 2020 συνδεόταν με την σταδιακή υποτίμηση του εθνικού νομίσματος και, κατά συνέπεια, με τη μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης των φυσικών προσώπων και των επιχειρήσεων. Εκείνη την εποχή, η φορολογική επιβάρυνση υπολογιζόταν με βάση: ένα δολάριο ΗΠΑ στις 1.507,5 λιβανικές λίρες (ενώ σήμερα ισούται με 89,500). Από το 2023 και μετά, οι φόροι άρχισαν να υπολογίζονται με βάση την πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία του δολαρίου έναντι της λίρας. Ως αποτέλεσμα, η φορολογική επιβάρυνση επέστρεψε στο επίπεδο που ίσχυε πριν από το 2019, οδηγώντας σε ανάκαμψη του μεριδίου της παραοικονομίας, το οποίο ξεπέρασε το 60%.

Μία άλλη πτυχή του ζητήματος αφορά το γεγονός ότι για το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών στον Λίβανο, η παραοικονομία αποτελεί μέρος της καθημερινότητάς τους, δίχως πραγματική αντίληψη της αρνητικής επίπτωσής της. Ωστόσο, το ζήτημα δεν είναι τόσο απλό όσο φαίνεται. Οι βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, οι οποίες δημιουργούν θέσεις εργασίας, είναι οι πρώτοι οικονομικοί φορείς, που υφίστανται το βάρος αυτού του φαινομένου. Θεωρητικά, επωμίζονται όλο το βάρος του αθέμιτου ανταγωνισμού από τις μη εγγεγραμμένες επιχειρήσεις, μια κατάσταση που θα μπορούσε να τις οδηγήσει να αναθεωρήσουν, να μετακινηθούν προς τη μη εγγεγραμμένη οικονομία και αυτές και, κατά συνέπεια, να μειώσουν τις θέσεις εργασίας. Οι κατασκευαστές θα μπορούσαν, επίσης, να εξετάσουν το ενδεχόμενο να παγώσουν ή να μειώσουν τις επενδύσεις τους όταν τα καταναλωτικά τους προϊόντα εξάγονται σε τιμή χαμηλότερη από την τιμή κόστους τους.

Επιπροσθέτως, για την Παγκόσμια Τράπεζα (ΠΤ) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), οι λόγοι για την άνθηση της άτυπης αγοράς συνδέονται κυρίως με τις φορολογικές και κοινωνικές επιβαρύνσεις, αλλά και με την ποιότητα των θεσμών και το μέγεθος της οικονομίας. Οι δείκτες που χρησιμοποιεί η ΠΤ για να περιγράψει την επιζήμια κατάσταση των κρατικών θεσμών στον Λίβανο, αναδεικνύουν ότι η μεταρρύθμιση πρέπει να προέλθει από την κορυφή προς τα κάτω. Στην τελευταία της έκθεση σχετικά με τους δείκτες χρηστής διακυβέρνησης και διαχείρισης για 215 χώρες, η ΠΤ διαπίστωσε ότι: το 89,5% των κυβερνήσεων των χωρών του δείγματος είναι πιο αποτελεσματικές από τις διαδοχικές κυβερνήσεις του Λιβάνου, το 87% έχουν καλύτερο έλεγχο της διαφθοράς, το 92% απολαμβάνουν πολιτική σταθερότητα και το 86,5% έχουν νόμους που ενθαρρύνουν τον ιδιωτικό τομέα και τους εφαρμόζουν καλύτερα από τον Λίβανο.

Από πλευράς μας, επισημαίνουμε ότι η επίσημη οικονομία απαιτεί τη σταδιακή εφαρμογή μιας σειράς μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της παροχής οικονομικών κινήτρων στις νόμιμες επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και της εισαγωγής ενός σύγχρονου τελωνειακού συστήματος. Το σύστημα αυτό θα πρέπει να λειτουργήσει ως μοχλός πίεσης για την επίσημη οικονομία στο βαθμό που θα απαιτεί δηλώσεις καταγωγής στο αρχικό τιμολόγιο και θα εφαρμόζει τη θεωρία των συγκριτικών πλεονεκτημάτων. Στο ίδιο πλαίσιο, οι οικονομικές ενώσεις και κλαδικό σύνδεσμοι υποστηρίζουν την επιβολή ΦΠΑ σε όλες, ανεξαιρέτως, τις πρώτες ύλες.

Άλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ Βηρυτού

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ **ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟΝ ΛΙΒΑΝΟ**

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείτε πλέον να λαμβάνετε τις ενημερώσεις του Γραφείου ΟΕΥ Βηρυτού, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας (ecocom-beirut@mfa.gr).
3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, που συλλέγονται από το Υπουργείο Εξωτερικών, παρέχονται από τα υποκείμενα αυτών εκουσίως και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για παροχή ενημέρωσής τους ή για στατιστικούς σκοπούς. Η διαχείριση και προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στα οριζόμενα στο εθνικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο, σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εκάστοτε ισχύει (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων από το Υπουργείο Εξωτερικών: βλ. <http://www.agora.mfa.gr/prostasia-prosopikon-dedomenon>).
4. Οι πληροφορίες, που περιλαμβάνονται στην παρούσα ενημέρωση, προέρχονται τόσο από επίσημες πηγές (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, Κεντρική Τράπεζα, ιστοσελίδες Υπουργείων και δημοσίων φορέων κ.α.), όσο και από ειδήσεις σε έντυπα και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το Γραφείο ΟΕΥ Βηρυτού τηρεί επιφύλαξη ως προς τις ειδησεογραφικές πηγές, για τις οποίες δεν εγγυάται την ακρίβειά τους.